

O'tkir Hoshimovning "Ikki eshik orasi" asarida uchraydigan hikmatli so'zlar va maqollar tarjimasi

Seni ham oyog'ingni to'rtta qilaylik. Boshini ikkita qilaylik [243p]. [Hoshimov O'tkir "Ikki eshik orasi". Toshkent: "G'afur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti".-1989.- 623b.](#)

Let you jump a broomstick. We want you to knot a tie. Bu iborani biz so'zma so'z, to'gridan-to'g'ri tarjima qila olmaymiz, maqolda turmush qurish (uylanish) nazarda tutilmoqda va ingliz tilida bu ibora "to jump a broomstick" birikmasiga mos keladi. Bu yerda milliy koloritni saqlagan holda ekvivalentlar orqali adekvat tarjimaga erishilgan.

Voy, Ranoxonni ochilib ketganini qarang! [219p].

Oh, Ranoxon is pleasant to look at. Agar bu frazeologik birlikni so'zma-so'z "Voy, Ra'noxon is opened to look at" deb tarjima qilsak, tarjimada adekvatlik, asl ma'no yo'qoladi, shuning uchun tildagi muqobil ekvivalentlardan foydalanamiz. Bu yerda go'zallik, chiroy nazarda tutilgan.

Jon omon bo'lsa, mol topiladi. You can find wealth, if you are healthy. Zamirida katta ma'no va hikmat yotuvchi ushbu o'zbek maqolidagi ba'zi komponentlari ifodalanmasdan, ingliz tilida esa formal ko'rinishga ega bo'lgan holda ma'no va stilistik funksiyalari jihatdan mos ekvivalentlar orqali tarjima qilinadi[275p].

Haqiqat osmonda kaliti yerda. All doors are open for everyone. Agar bu hikmatli so'zni "The thruth is in the sky, but the sky is in the land" deb tarjima qilsak, ma'no va stilistik funksiyalarning buzilishiga olib keladi. Tasviriy ifoda yordamida All doors are open for everyone shaklida tarjima qilamiz.

Mehr-ko'zda. Out of sight-out of mind. Ikki so'zdan iborat bo'lgan bu hikmatli so'zni na so'zma-so'z, na kalka yo'li orqali tarjima qila olamiz. Faqatgina ingliz tilida mavjud muqobil variantlar orqali tarjima qilamiz. Bunda ikki tilda ham ma'no va stilistik uyg'unlik mavjud [522p].

Sovuq xabar. Black news. Bad news. Frazeologik birlikda biz soxta ekvivalentlar orqali adekvat tarjimaga erisha olamiz.

Suymaganga suykalma [114p].

Faults are thick, where love is thin. Bunda tasviriy ifoda yo‘li bilan tarjimada adekvalik saqlangan.

Chuchvarani xom sanabsan! [504p].

Do not sell the bears skin before you have caught! Muqobil variantlar yordamida tarjimada milliy kolorit saqlanmoqda. “Chuchvara” o‘zbek tilidagi taom bo‘lsa, ushbu maqolning tarjimasini so‘zma-so‘z talqin etsak “tutib olinmagan ayiq terisini sotmoq” tarzida bayon etiladi. Ammo tarjimon o‘zbek tiliga xos ekvivalent bilan tarjima qilishi lozim hisoblanadi, ya‘niki, kitobxon uchun tushunarli bo‘lish ko‘zda tutiladi.

Sizsiz o‘lib qolaman!

I can not live without you! Bu iborada bir oz burtirish hukmron bo‘lib, insonning eng oily his-tuyg‘ulari namayon etiladi. Bu stilistika fanida exaggeration, ya‘ni burtirish stilistik uslubiga mos keladi.

Sen kim bo‘libsan?

Who are you to say this one? Biz bu tarjimada leksik takibi jihatdan farq qiluvchi bu iborada so‘zma-so‘z tarjima usulidan va soxta ekvivalentlardan foydalandik.

Suv toshsa to‘pig‘imga chiqmaydi [501p].

As cool as cucumber. Milliy koloritni saqlagan holda, bir-biriga stilistik va ma‘no jihatdan mos ekvivalentlar orqali tarjima qilingan. “Befarq”, “g‘amsiz” kishilarga nisbatan o‘zbek tilida “to‘pig‘iga suv chiqmas” iborasi ishlatilsa, ingliz tilida “cool as cucumber” iborasi qo‘llaniladi.

Bo‘sh qop tik turmas! [407p].

Empty sack can not stand upright! Ushbu maqol tarjimasini so‘zma-so‘z amalga oshirish mumkin. Bu maqol ikki tilde bir xil mazmunga ega. Tarjima nazariyasi va amaliyoti fanida bu frazeologik birliklarning tarjimada to‘liq mos kelishi deb yuritiladi.

Obbo! Ja, olasanda!

Don't exaggerate! Ushbu tarjima teskari (antonimous) tarjimaga misol bo'la oladi.

Tavba! Bunaqangi chiroyli qizni umrim bino bo'lib ko'rmaganman!

Oh, my God! I have never seen such a beautiful girl in my life!

Bu yerda ham so'zma-so'z, ha xalq e'tiqodidan kelib chiqib milliy koloridni saqlagan holda tarjima qilish maqsadga muvofiqdir.

U tegirmondan ham butun chiqadi [410p].

He knows how many beans make five. Ushbu maqolda biz tarjimaning naqadar jozibador va qiziqarli ekanligiga yana bir bor amin bo'lamiz. Agar biz bunda so'zma- so'z tarjimaga e'tibor qaratadigan bo'lsak, iboraning asl ma'nosi yo'qolib, tarjimaning buzilishiga olib keladi. O'zbek tilidagi "tegirmondan butun chiqmoq" iborasiga ingliz tilidagi "to know how many beans make five" iborasini ishlatish mumkin. Tilda mavjud bo'lgan muqobil variantlardan foydalanilgan.

Demak, har bir iborani tarjima qilishda uning ma'nosini boshqa tilda ham aniq qilib berish, badiiylikni saqlash, asar yoki matnni mohiyatini yoritib bera olishi zarurdir. Chunki bu har bir tarjimonning asosiy vazifasi hisoblanadi.